

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 filer.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

La chestia reunirii bisericilor.

De Dr. M. Vladimirescu.

În mai multe rînduri s'a făcut încercarea, văd că și în coloanele „Progresului” nostru, de a se discuta tema „reunirii bisericilor”.

În scopul acesta s'au scormonit uneori dovezi pro și contra, crezîndu-se a se fi și dat peste mijloacele acestei „reuniri”.

Strădania aceasta earăși a ajuns la modă, nu numai la noi, ci și la alte popoare, de unde s'a transplantat la noi.

Zelul acesta atinge din timp în timp o parte a omenirii, întocmai ca fluxul și refluxul mării. Aceasta o știm din istoria bisericăscă. Și cutoatecă aceste încercări s'au sfîrșit totdeauna cu rezultat negativ, sfîrnind mai mult necaz decît vr'o blagoslovenie, totuși nici azi mulți nu se dau în lături dela reînnoirea și ventilarea din nou a acestor chestiuni nemulțumitoare.

Toate dovezile, toate citatele ce s'au adus în această luptă, se împropetează din nou scotocindu-se prin arsenalul vremilor apuse. Citatele din sfînta scriptură și din scrierile apostolilor și sfînților părinți, cum și tot ceiace a putut născoci spiritul omenesc, se invocă din nou, întocmai ca și în trecut, însă cu deosebirea că în direcția asta nu mai e omenirea dornică de luptă ca odinioară, fiind preocupată de alte chestii vitale de-ale religiei cu mult mai importante. Nimeni nu mai dorește azi a se război pe

tema că oare duhul sfînt purcede numai dela tatăl, ori și dela fiul, și că e fiul egal, ori numai asămănător tatălui, însfirșit că are Christ două firii, sau numai una, două voinți, ori numai una ș. a. m. d. și cine mai zgîndără aceste teme, găsește puțină-ori chiar nicio ascultare. Căci una totuși o știu oamenii din istoria vremilor trecute, anume că nicio dogmă, orcît de spiritual documentată, cum nicio „heterodoxie” etc. după credințele și învățăturile de acum, nu promovează progresul cultural prin dezvoltarea mai departe a spiritului. Și dacă am fi în stare a aduce cea mai eclatantă dovadă, dacă toți antestătătorii bisericii ar fi adus hotărîri unanime pentru sau împotriva lui „filioque”, pro sau încontra „infalibilității” etc. nici atunci biserica „schismatică” a răsăritului totuși nu s'ar „reuni” cu biserica „mamă” a Romei. Căci de totuluitot alte multe și adînci motive au pricinuit dezbinarea, care nu se poate înlătura prin simple discuții literare. Omenirea de azi și în ale religiei e preocupată de alte chestii de viață, cu mult mai însemnate. În ziua de astăzi nu mai e vorba de *cum*, ci de *ce* și *dacă* pestetot se mai crede; azi e întrebarea nu că *ce credință*, ci *dacă pestetot mai avem credință pozitivă*. Azi ni-se pare tot mai justă întrebarea lui D. F. Strauss: oare mai sîntem creștini, oare mai avem credință? Azi sîntem pe deplin convinși de sfîrșitul negativ al astorfel de sterile dezbateri teologicești, căci asta ne-o arată istoria și doar' numai spiritele tardive se mai încumetă a suleva asemenea chestiuni.

Astfel de străduințe trebuie să le întîmpinăm cu replica venețiană: „Sîntem întăi venețieni și numai după aceea creștini” ...

Și vremea nouă caută o unire a oamenilor cu aceiași credință și simțire religioasă, dar nu pe cărările trecutului, ci în traista viitorului!

Omenirea caută și va și găsi reforma religioasă, și adevărata unire, dar nu în misterele trecutului, nu în dogmele împetrite, ci înafară de cadrele ei strîmte, chiar înafară și fără de oficialitatea rigidă a „infalibilului” părinte!

Și dacă demnitarii oficiali ai ierarhiei omnipotente n'ar voi să înțaleagă și să ia în seamă această admoniție a vremii; dacă nu s'ar trezi din vsiul milenar al „infalibilității”, atunci nu mulțimea, ci ei o să rămînă în pîrte.

Studii criminale.

Cu privire la sectele religioare.

Traducere liberă, după Aug. Loevenstimm de I. D.

Motto.

Fenatismul e un rău molipsitor,
ce se lățește sub diferite forme
și înfine ne amenință pe toți.
Heine.

Nicio criminalitate nu se poate
scuza prin vreo credință religioasă
rău înțeleasă. (Ordinul Imp. Ale-
xandru II. Octob. 1859.)

I.

Studiul superstiției în referințele ei cu codul penal, îmi atrag fără voe atențiunea asupra fanatismului, pentru că ambele concepte stau aproape una de alta. Înțelesul superstiției

FOILETON.

Monștri moderni.

Desigur, a fost o uriașă descoperire navigația, și omului preistoric, care cel dintîi s'a acățat de un trunchi de copac, ce plutia pe un fluviu și a încercat să-l cirmuiască cu o prăjină, ar trebui să-i ridicăm o statuie mult mai înaltă decît a acelor împietriți prin grădinele și piețele publice pentru fapte politice.

A arăta evoluția întreprinsă dela trunchiul de copac și până la transatlanticul modern, a arăta toate fazele nenumărate ale acestei evoluții, e imposibil.

Cîteva momente din acest mers înainte ne vor putea da o idee suficientă de propășirea făcută de omenire în această privință

Greutatea nu era, în primele timpuri, aceia de a pluti, ci de a te duce plutind pe apă acolo unde vrei. Și pentru îndestularea acestei necesități, omul a născocit întîi lopata, aplicînd poate o observație făcută asupra înotului paserilor, a inventat peurmă pinzele, folosind forța vînturilor, și a utilizat în timpurile moderne puterea aburului.

În secolul al XV. Columb a descoperit America cu o corabia care nu avea o lungime mai mare de 30 m. purtată pe întinsul Oceanului numai de trei pinze. Cel dintîi vapor construit de Fulton la 1810 nu este decît o jucărie pe lingă vasele maritime de astăzi, adevărate orașe

plutitoare. Propășirea științei și a industriei au pus la îndemîna omului mijloace, pentru a străbate, cu o ușeață și o siguranță uimitoare, cele mai mari distanțe și a înfrînge furtunile celor mari mări. Și deaceia vasele întinderi de apă, cari par a despărți pămînturile, nu fac în realitate decît să se uniască, deoarece e dovedit azi, că drumul cel mai ieftin e drumul pe apă.

Relațiunile foarte strînse dintre Europa și America de Nord, între cari își rostogolește valurile-i cenușii Atlanticul, au făcut ca să se creieze, pentru o cit mai repede și ușoară comunicație, între dîsele vapoare cit mai iuși și cit mai confortabile.

Acestea, deoarece treceau peste Oceanul Atlantic, au fost numite transatlantice, nume devenit apoi comun tuturor vapoarelor mari.

Vizitarea unui vas de acest fel e de un interes deosebit și-ți dă cele mai nebănuite surprize, și dacă mării navigatori din veacul trecut le-ar vedea, s'ar crede, desigur, prada unui vis minunat.

Aplicarea puterii vaporilor și întrebuițarea ferului au dat transporturilor maritime un avînt uriaș. Din progres în progres, din descoperire în descoperire, din aplicări noi în aplicări noi, șantierile maritime cu forjele, cu turnătoriile, cu furnalele și oțelăriile lor au creat, după expresia lui Jules Verne, adevărate orașe plutitoare, adevărați monștri maritimi, și pelîngă aceștia balenele ce păreau așa de uriașe altădată, nu mai înseamnă nimic.

De cîteva ani o luptă înverșunată se dă între Germania și Anglia pentru domnia mărilor. Regatul britanic, care de șapte sute de ani e stăpîn temut și necontestat al apelor pămîntului, se vede azi amenințat de puterea formidabilă a imperiului german. Și pentru că nu poate ceda, căci și-ar primejdui însăși existența, el luptă pe viață și pe moarte ca să-și mențină întietatea.

Germanii construiesc vapoare uriașe, Englezii se pun la lucru imediat și scot din vestitele lor șantiere vase și mai uriașe.

Astfel se explică perfecțiunea acestor mijloace de transport, perfecțiune atinsă într'un timp relativ scurt.

Ultimul cuvînt în chestiunea de construcții navale pentru transportul de pasageri și mărfuri îl au tot Englezii, cu vapoarele lor Olimpice și Titanic, proprietatea companiei engleze White Star. Lungimea lor e de 270 metri, lățimea de 30 metri și adîncimea dela prima punte până în fundul vasului 20 metri.

45.000 tone de mărfuri încap în pîntecele lor colosal, 4500 de vagoane. Interiorul e aranjat cu un gust distins și un lux împărătesc. Saloane, odăi de fumat, biurouri sufragerii, săli de muzică, de dans, de lectură, infirmerii etc., te fac să te crezi într'un palat din basme. Toate distracțiile posibile, jocul de cărți, până la jocul de tenis, dela cărți științifice până la producții de cafe concert.

e larg, pentru că se exprimă prin tratarea deosebitelor lucruri; pănăcînd fanatismul se referă numai la întrebări de credință. Subt fanatism înțelegem, dezvoltarea simțului religios care se poate ridica până la extaz. Se înțelege de sine, că întărirea sau creșterea unui simț e înspre dauna celorlalte simțuri, adică a interesului spiritual al unui om, a cărui dezvoltare normală trebuie să se zgudue. În urmarea unei atarî unilateralități, se naște intoleranța convingerilor străine, în cauze de credință. Voința de a-și mintui sufletul se ridică până la acel grad, încît spre ajungerea acestei dorințe, se fac cele mai mari criminalități.

Mi-s'a parut, deci, că ar fi un lucru util, din punct de vedere moral, de a revida unele procese de această natură și prin dovezile dobîndite dintrînsele, și cu ajutorul operelor marcante etnografice și teologice, a e și explica. Eu cred că pe calea aceasta ar fi cu putință a contribui la explicarea întrebărilor: încît poate să fie fanatismul izvorul criminalității.

Referințele poporului rusesc dau pentru un astfel de studiu, un material bogat.

Superstiția și fanatismul își au rădăcinile în necultura poporului, pentru că în Rusia cultura poporului e foarte înapoiată. Deaceia necultura produce cîteodată groaznice efecte. Și în statele civilizate ale Europei lasă demultorii a se vorbi de secte mistice, ba demultorii silesc guvernele de a lua măsură energice încontra lor, mulțumită însă culturilor înaintate, astfel de aparențe sînt rari. În Rusia însă sînt nenumărate secte cu asemenea dogme bizare, încît criminalitatea e chiar scrisă pe steagul lor. În urmarea acestora, cred că lucrarea mea despre această temă va fi binevenită.

I. Misticiani și pielishi.

Quem deus vult perdere, dementat.

Înainte de a trece la singuraticile secte rusești, să ne reamintim pe scurt unele criminalități mai vechi cari s'au întîmplat în deosebite state din Europa. Aceste au atît pentru preot, pentru medic, ca și pentru jurist o mare însemnătate, pentru că todeauna întrebarea despre conștiința ori inconștiința acuzatului a trebuit să fie hotărîtă.

Instalații de telefoane, lumină electrică, de apă, fac viața ușoară și igienică. Olimpic poate duce dintr'odată, pelîngă cele 4500 vagoane de măr-furi și 4000 de călători, cu bagajele lor. Pentru a mișca un astfel de colos, nu e de mirare că mașinile lui au o putere de 46.000 de cai, existînd pentru producerea aborului 160 de focare. Ne explicăm acum și costul de 40 milioane de franci, care totuși se amortizează în scurt timp, aducînd companiilor și un frumos cîștig.

Pe unele din aceste vapoare apare zilnic un ziar, care publică telegramele, venite de pe continent, prin telegrafia fără fir, și întîmplările de pe bord. Aceasta nu e așa de extraordinar, cum s'ar părea la prima vedere. Cîte orașele de ale noastre de cîte 5000 de locuitori nu scot cîteo „Gazetă“, mai ales că în primul caz toți cei de pe bord ocupă. Un transatlantic care se lucrează acum va avea și o sală de teatru, cu scenă mare, loji, fotoliuri, galerii. Companiile de navigație caută prin toate mijloacele să atragă cit mai mulți pasageri, și aceasta o pot face dacă vasele lor vor fi mai rezezi, mai luxoase, mai confortabile și mai pline de distrații decît a concurenților lor.

Dacă în privința mărimeii, a bogăției instalațiilor, transatlanticele germane și engleze ocupă locul întîi, în privința luxului de bun gust și a iuteții, vapoarele franceze le întrec. Mult sînge rău a făcut Germanilor vaporul francez „La Provence“. În-

Incepem cu un proces francez. În 1756—1760 a existat în Paris secta con-vulzionistilor, a căror conmembri, după credința lor, se dedeau la cele mai oribile torturi, spre a imita pre Mîntuitorul, care pentau binele omenirei a murit răstîgnit pe cruce. În fruntea acestora stetea un avocat din Rouen cu numele de la Barre și Pater Cottu. Fiecăruia din acestia li-erău coordinate nenumerate surori, cari se lăsau a fi multratate de dînșii în modul cel mai crudel. În orcare Vineri a sf. patimi erau dintre surori una sau mai multe spînzurate pe cruce, unde rămîneau și cîteo oră întregă spînzurate. În Vinerea-mare a anului 1760 întreaga sectă fu suprînsă de poliție. De la Barre deveni arestat; la înterogator susținea: că el și-a împlinit datorința. Surorile însă, îndatăce se văzură scăpate de subt influința lui, își schimbă rădăcina, expunînd cum au fost înșelate într'un mod îngrozitor.

(Va urma.)

IGIENĂ.

Slobozirea sîngelui.

— Reînvieria metodelor vechi de leuire. —

Luînd în mînă cărțile med. vechi din veacurile trecute, aflăm în ele ce rol însemnat au anumite metode de vindecare, între cari și slobozirea sîngelui, fomatul (reținerea dela mîncare), urdinatul și asudarea. Până astăzi s'a menținut părerea că în anumite cazuri de boale avem să asudăm. Acum folosim această metodă, mai ales la receli, și chiar și medicii o sprijină, cînd ordineză salicil în formă de aspirin, sau acid acitilsalicilic. În ziua de astăzi sîntem foarte aproape a ne gîndi mai virtos la cazuri de boale contagioase, adică la ciumă. Leacul împotriva acestui beteșug înfricoșat era afumare, urdinat și — asudat. Încă acum 300 de ani se construiau deosebite sicriuri pentru asudat, cari în formă nu se prea deosebiau de cele de azi. Mai curioasă era, însă, cura de asudare la așa numita asudare engleză. Bolnavul era învăluit în perne cu pene, în cojoace, straiuri etc. ca astfel să nu străbată la bolnav niciunpic de aer. Cum apoi la iriguri mari a trebuit să se măriască căldura în corpul bolnavului, nu se știa pe vremea aceia. Astăzi ținem porii peleii deschiși prin spălare cu apă rece, spre a promova astfel evaporarea materiilor stricăcioase. Mai amintesc în treacă că în evul mediu la cele mai multe locuințe era și cîteo cameră de bae, arangeată în felul cum erau la Romani. Astăzi erași se nizu-

datăce fusese lansat pe apă — lansare făcută cu o solemnitate deosebită — „La Provence“ ieși din portul Havre să-și facă cea dintîi călătorie spre New-York. În plin ocean se întîlnește cu „Deutschland“, primul vas al flotei de transatlantice germane.

Căpitanul francez vrea să arate superioritatea vasului său și comandă „de toute vapeur, en avant“. Ca o săgeată vasul francez trece pelîngă „Deutschland“ să-și ia înainte. Spumînd de furie, căpitanul german dă toată puterea mașinelor. Trufia germanică era în joc — și o luptă învierșunată, homerică, o luptă de iuțeală și dibăcie, care a durat trei zile, s'a dat între cele două transatlantice. „La Provence“ a ajuns cu cîteva ore mai înainte. Franța învinsese și de-astădată.

De atunci însă industria germană a construit alte vapoare; Anglia de asemenea, și astăzi numai bunul gust al aranjamentului interior și al confortului mai susțin vasele franceze în grozava luptă a concurenții.

Unde se va opri acest război industrial, nu se știe. Tot ceiaze azi pare extraordinar, colosal și cu neputință de întrecut, mine nu e decît o vechitură părăsită și uitată.

(V. Naț.)

Ernest Ene.

esc oamenii a-și instala în cele mai multe incuințe și o cameră de bae.

Slobozirea sîngelui însă era și mai lătită, abstrăgînd dela boalele contigioase de pe acele vremi, mai ales în cazuri de nenorociri grabnice, la înăbușiri spontanee, la înecări, spînzurări, intoxicări cu gazuri otrăvicioase ș. a. m. d. Slobozirea de sînge nîcînd n'a fost ieșită cudesevirșire din uz, căci și punerea lipitorilor aparține indirect aici, dar slobozirea regulată a sîngelui, cum se practica odinioară, ca o cură de primăvară, asta în copilăria noastră nu mai era cunoscută.

Într'un calendar german de prin anul 1784 se recomandă pentru luna lui April: „Omul să-și sloboadă sînge, să se scalde și să folosiască le-acuri pentru urdinat“. Tot astfel și pentru luna Mai. Inafară de acestea se mai găsesc în acel calendar recete pentru o dietă simplă și înțeleaptă. În timpurile mai noi au ajuns oamenii la convingerea că slobozirea sîngelui totuși merită o mai întinsă luare aminte, decît cum se credea înaintevreme, ba se pare că obiceiul acesta și în știință și-a eluat dreptul de încetățenire. Pricina o găsim fără îndoială în faptul că știința și-a dobîndit puțința de justificare, ceiaze mai înainte îi era peste puțința. Totodată mai e de observat și schimbarea substanțială a sîngelui. Slobozirea sîngelui mai are și acel favor pentru sînge, că acum sîngele are o putere de absorbire, și absolvirea prin urin a materiilor asimilate, cu mult mai întinsă decît mai înainte. Însfîrșit materiile veninoase, anume acidul carbonic, cunoscuta otravă a sîngelui, prin slobozirea sîngelui se înlătură într'un mod eminent. Favorul de a nutri corpul întreg conzistă în — slobozirea sîngelui, ca fiind cel mai bun mijloc de a escita organele ce slujesc pentru formarea sîngelui.

ECONOMIE.

Scumpirea traiului.

— Conferința d-lui I. Răducanu. —

Una din chestiunile cari preocupă și va preocupa mult timp încă spiritul publicului, este și chestiunea scumpirei traiului.

Deaceia sala Ateneului era plină și conferențiarul d-l Răducanu a fost ascultat cu atențiune, mai ales că d-sa e cunoscut de auditorii obișnuirii ai conferințelor ca un vorbitor plăcut și interesant.

Căutînd să găsiască pricinile economice ale scumpirei traiului, d-l I. Răducanu, arată că ceva artificial e la baza acestui fenomen, căci țara produce foarte mult — de zeceori mai mult decît Grecia — dupăcum o dovedește statistica comerțului românesc cu străinătatea.

Vinovații de scumpirea tuturor lucrurilor necesare vieții sînt cartelurile dintre mai toate fabricile, sînt samsarii de case, sînt acaparatorii de toate spețele. Un alt factor este și luxul claselor noastre sărace, cari caută să imite cu orce preț pe bogătași, și poatecă intră în determinarea fenomenului și scăderea valorii banilor.

Conferențiarul dă o mulțime de exemple pentru a dovedi afirmările sale și sfîrșește emițînd dorința — care e și a marelui public — să se ia măsuri serioase pentru însănătoșirea vieții noastre economice. E.

FELURIMI.

Duhuri rele. Familia Saunder s'a văzut nevoită a-și părăsi vila pompoasă ce o avea afară de Melbourne. Era adică năpustuită de duhurile rele, cari se arătau în vilă aproape în toată noaptea. Doi oameni curajoși s'au însărcinat să petreacă cîteve nopți în casa cu reputație primejdioasă și să vadă duhurile. În cea dintîi noapte s'a ivit înadevăr o umbră uriașă pe perete. Unul dint'înșii s'a apropiat repede de peretele contrar și a dat la o parte o pinză ce atîrna acolo; deodată s'a trezit în față cu o persoană, care avea în mînă o lampă reflectoare și făcea să se iviască „duhurile“. Persoana a fost deținută și s'a constatat, că face parte dint'o societate secretă, care își ținea ședințele în vila părăsită.

Viața pe planeta Marte. Nicio altă planetă n'a fost observată și studiată de învățații pămîntului ca Marte. Acum cîteva ani astronomii scriau volume groase ca să dovediască existența unor canale pe acea planetă, dar n'au ajuns la niciun sfîrșit.

Aceasta e, dealtfel rezultatul discuțiilor prea lungi.

O cârtică nouă „Viața de planete” de Ed. Perrier, pune din nou în discuție chestiunea dacă sînt vietății — în sensul pe care-l dăm noi oamenilor acestui cuvînt — pe planete, și întemeindu-se pe cîteva ipoteze, răspunde afirmativ.

Atît pe planeta Venus cît și pe Marte, zice, d. Perrier, trebuie să existe ființe cu viață proprie. Mai ales pe Marte, unde temperatura mijlocie este de 9 gr. deci nu prea deosebită de a pămîntului, unde sînt nori, unde atmosfera, pare identică aceleia a pămîntului, e foarte probabil, dacă nu sigur, că vietății există.

Insă acolo greutatea fiind mai mică decît pe pămînt, reptilele au nevoie de mai puțină forță musculară, ca să se ridice, deaceia ele au devenit mai repede mamifere și păsări, și trebuie să fi ajuns la o perfecțiune neînchipuită.

Prin pășuni aleargă sprintene gazele; urșii s'au transformat în ogari iuți.

Oamenii de pe Marte sînt înalți, pentru că greutatea e mică, sînt blonzi, pentru că lumina e puțină; ei seamănă cu Scandinavii noștri, deși sînt mult mai grațioși și mai fini. Cu ochii lor albaștri și mari, cu nasul lor puternic, cu urechile mari, cu peptul larg, ei alcătuiesc un tip, care dacă n'ar fi radiind de o inteligență supraomenească, ni-s'ar părea lipsit de orice farmec.

Dar toate acestea sînt numai ipoteze.

Fundațiunea ziaristilor români.

În interesul augmentării fundațiunii ziaristilor români din statul ungar, întemeiată de distinsul fruntaș al nostru *Dr. Ioan Mihu* și administrată de banca „*Ardeleana*” din Orăștie, a trimis direcțiunea „*Solidarității*” din Sibii tuturor băncilor noastre următoarea adresă:

Onorabilă direcțiune,

Dupăcum bine vă este cunoscut, încă în cursul anului 1910 distinsul nostru fruntaș *Dr. Ioan Mihu*, conștiu de însemnătatea cea mare ce o are presa la poporul nostru, și de datorința ce o avem cu toții de a asigura prin toate mijloacele posibile viitorul acelora cari cu condeiul lor servesc cauzele noastre publice prin presă, a pus baza unei „*fundațiuni a ziaristilor români din Ungaria*” donînd un capital inițial de 25.000 cor.

Fundațiunea aceasta a obținut aprobarea guvernului țării și prin epitropia instituită pentru administrarea ei se adresează astăzi publicului și instituțiilor noastre românești — între acestea și „*Solidarității*” — pentru a contribui la augmentarea ei.

Poatecă nici n'ar mai trebui spus, că băncilor noastre li-se impune în prima linie datorința de a răspunde apelului făcut de epitropia numitei fundațiuni. Li-se impune aceasta cu deosebire din două motive. Ca instituțiuni românești au datorința sprijinirii și a fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor, pentru că numai asigurîndu-se viitorul acestor mînuitori ai condeiului, presa noastră va putea primi în serviciul ei puterile intelectuale, bine pregătite, de cari are și avem cu toți lipsă. Numai cînd viitorul ziaristilor noștri va fi asigurat, putem aștepta, ca bărbații noștri cu calități și vocațiune specială pentru presă să intre în serviciul ei și să-și facă din aceasta o ocupațiune principală a vieții lor. Prinurmare e un interes general bine priceput de importanță capitală, să sprijinim o fundațiune, care are de scop tocmai asigurarea de scop a ziaristilor noștri și din motivul, că ziaristica a făcut și face mișcărilor noastre economice îngenearal și băncilor noastre în special, cele mai bune servicii prin apărarea intereselor lor.

Din aceste motive direcțiunea „*Solidarității*” roagă cu insistență băncile asociate, ca la împărțirea ajutoarelor, ce le dau din cvotele lor de binefacere să țină samă și de „*fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria*”, împărțîndu-o cu ajutoare potrivite, pe cari să le trimită la adresa însoțirii noastre, de unde se vor transpune apoi la banca „*Ardeleana*” din Orăștie, care administrează această fundațiune.

În speranță, că apelul ce vă facem, va fi considerat după cuviință, semnez:

Sibii, 11 Februar 1912.

Cu toată stima:

Parteniu Cosma m. p.
prezidentul „*Solidarității*”.

Convocare.

P. T. domnii membri onorari, fundatori, ajutători și activi, ai Reuniunii gr. cat. de cîntări „*Concordia*” din Oravița-rom., prin aceasta sînt convocați la

Adunarea generală ordinară

care se va ține Duminică în 3 Marte a. c. la 3 ore după amiază, în școala gr. cat. din localitate cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul casierului, despre rațiunile anului 1911.
3. Compunerea a preliminarului pro 1912.
4. Raportul bibliotecarului.
5. Raportul dirigentului.
6. Restaurarea comitetului, pe anul 1912.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea a doi membri pentru autentificarea protocolului.

Oravița-rom., la 22 Februar 1912.

Victor Poruțiu,
președinte.

Ioan Bogdan,
notar-interim.

CRONICA.

Medic-veterinar *Ion Mocanu* (Cacova) cu d-șoara *Anghelina Birou* (Ticvaniul-mare) logodiți. Felicitări!

Dupăcum se zvonește, la 1 Septembrie a. c. se va deschide liceul catolic aici în Oravița cu cl. I. și V., în anul următor II. și VI. ș. a. m. d. până la complectarea lui.

D-șoara *Florica Barbu*, fiica prof. *Dr. Petru Barbu* din Caransebeș cu *Dr. Ilie Piticariu*, medic secundar la spitalul țării din Cernăuț logodiți. Multe felicitări!

La 2 Marte st. n. c. se va da în sala otelului „*Coroana Ung.*” din localitate un mare concert, urmat de petrecere cu joc, în folosul bisericii izraelite. Reușita acestei petreceri e garantată prin strădania întinsă a celor 48 aranșatori cari au iscălit invitarea.

În adunarea gen. a băncii „*Nera*” din Bozovic, dupăce mandatarul „*Orăvicieni*” *Dr. Mihai Grosșan* s'a retras din luptă, s'a hotărît fuziunea cu „*Albina*”.

Cunuuă eternă. Părințele Avram Corcea înloc de cunună reposatei sale soacre *Iuliana Ciută* născ *Panciovan* a daruit fondului Reuniunii de citire și cîntări din Mercina suma de 20 cor. printruce îi aducem mulțumită.

Comitetul Reuniunii.

La Baziaș s'a întîmplat o nenorocire, care a costat viața mai multor oameni. Cinci țărani din Serbia voiau să treacă Dunărea într'o luntre, cutoatecă bătea un vînt puternic. Un marinar i-a făcut băgătorii de seamă să nu plece în luntre, pentru că foarte ușor se pot nenoroci. Țăranii, însoțiți de două femei, totuși au pornit. Peste cîteva minute au răsunit din mijlocul Dunării țipete desnădăjduite. Valurile resturnaseră luntrea și toți cei dintr'însa au dispărut în adîncime. Oamenii de pe țarm, de frica vijeliei, n'au cutezat să sară în ajutor.

Pentru dieceza văduvită a Argeșului a fost ales Episcop din partea marelui colegiu P. S. Sa Arhierul *Calist Botoșeneanu*, și pentru dieceza Romanului. P. S. Sa Arhierul *Teodosie Ploșteanu*; ear pentru alegerea mitropolitului primat al României, marele colegiu electoral, compus din membrii senatului, ai camerei, ai Sfințului Sinod și ai coziștorului superior bisericesc, va fi convocat pe Sîmbătă 11 Februar v. la București.

Orașul *Verșet* a îmbunătățit salarele învățătoresți. Atît învățătorii, cît și învățătoarele, primesc salariu fundamental de 1300 coroane, și după o activitate de treizeci de ani, salariul învățătoresc este de trei mii de coroane.

În amintirea împăratului *Constantin cel Mare* se vor organiza la Roma festivități imponente în luna lui Octombrie. Se împlinesc adecă omieșesute de ani, decînd *Constantin cel Mare* (a domnit între anii 306 și 337) a învins aproape de Roma la 28 Octombrie 312 pe cumnatul său *Maxentiu*, care se proclamase împărat și care dupăce a pierdut lupta, s'a înecat în Tibru. Lui *Constantin* înainte de a se începe lupta, i-s'a arătat cum se știe, o cruce de foc cu inscripția: „*In hoc signo vinces*”. *Constantin cel Mare* a strămutat capitala imperiului la Bizanț, numit după dînsul *Constantinopol*, a permis în 313 exercițiul public al cultului creștin și s'a încreștinat el însuși.

La dorința *M. Sale*, *Aehrenthal* a fost înmormîntat cu pompa ceremonialului de curte, corpul fiindu-i transportat la *Doxan* în Boemia pentru a fi depus în cripta familiară.

Atît în orașele din China, cît și la ambasadele chineze din străinătate au fost înlăturate drapelurile galbene cu bălaur negru, și înlocuite cu drapelurile republicane, cari constau din cinci culori așezate orizontal: roșu galben, albastru, alb și negru. Culorile arată cele cinci popoare ale imperiului cersc: *Manguezii*, *Chinezii*, *Mongolii*, *Mohamedanii* și *Tibetani*.

Din *Tripolis* se anunță, că generalul *Caneva* s'a reîntors pe cîmpul de război, reluînd comanda trupelor.

În urma tulburărilor de stradă ale studenților din *Zagreb*, corpul profesoral a hotărît să sisteze deocamdată cursurile universitare.

Mari vărsări de ape se vestesc din mai multe părți ale Ungariei; pagube considerabile au suferit cîteva comune sătmărene și din părțile nordice ale țării.

Serbările prinț-carnevalului de ast-an se zice că ar fi reușit la Biserica-albă de minune, chiar întrecînd anii trecuți, deși pătura burghezilor s'a fost răznit de țărănimea bogată din acest oraș german. Ceiaee se petrece însă aici, mai ales în Oravița-română, e dezgustător. N'ar fi vremea să ne gîndim și noi la rafiurarea gustului?

În Anglia și în alte țări se pot vedea adeseori mici copilași purtînd la pept o cordelușă, unde stă scris „*Nu mă sărută*”. Un articol al publicațiunii „*Revue*” descrie mai multe cazuri de infecțiune tuberculoasă, datorită sărutului părinților și cunoscuților. Copii în etate de până la trei ani au primit oftica din cauza pomenitului obicei, asupra căruia va fi bine să-și îndrepte atențiunea și oamenii, cari vin în atingere zilnică cu țărani satelor noastre unde nărvul de a săruta copii este, cum se șie, foarte răspîndit.

Raporturile, întrerupte aproape opt ani, între patriarhatul ecumenic și legațiunea română au fost decurînd reluate.

Vorbe înțelepte.

Povara cea mai grea, pe care o poartă pămîntul, este omul plin de păcate.

Poșta Redacțiunii.

A. D. Forotic. Trimite-ne continuarea!

Bibliografie.

A apărut în Biblioteca pentru toți: „*Satana*” Nr. 732 — 733 de *Ludovic Dăuș*, un volum de 200 pag. Prețul 60 bani. Talentul d-lui *Ludovic Dăuș* se distinge printr'o viziune extraordinară de limpede a realității și puțința de a reda, în pagini limpez, concise, puternice, zbuciumul variat și tragic al vieții. Fiecare pagină a sa desvăluie un suflet, o dramă, un colț din viața noastră atît de complexă și de frămîntată. Cu deosebire în volumul „*Satana*” ne vedem trăind cu toate iluziile și decepțiile noastre, într'o bogăție de întîmplări, o varietate de subiecte și o strălucire de expresie cari vădesc puternicul talent al scriitorului și arta lui desăvîrșită. Cele 23 nuvele din volumul „*Satana*” sînt superior scrise și rămînem uimiți de realismul zguduitor al unor bucăți ca: Două ursite, Tatăl, Pe pragul cinstei, *Satana*, etc., ori de fantasticul înfiorător din Două Cadavre, poate nuvela cea mai caracteristică a volumului.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

„ORAVICIANA societate pe acții“ în Oravița.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ORAVICIANA SOCIETATE PE ACȚII“ în Oravița sînt prin aceasta convocați la

XIX. adunare generală ordinară

ce se va ține Joii în 14 Martie st. n. 1911 la 10 ore a. m. în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul comisiei verificatoare și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul anual al inspecțiunii.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat și votarea asbolutorului.
5. Hotărîre asupra unei emisiuni noi de acții.
6. Hotărîre asupra înființării de filiale.
7. Eventuale propuneri.

Oravița, la 22 Februar 1912.

DIRECȚIUNEA.

Activa — Vagyon	Bilanț — Mérleg		Pasiva — Teher	
Cassa în număr — Pénztári készlet	103500	33	Capital de acții — Részénytőke	550000 —
Cassa de păstrare poștală — Postatakarékpénztár . .	8548	07	Fond de rezervă — Tartalékalap	286263.98
Escompt de cambii — Váltószámítás 816473.29			Fond de rezervă disponibil — Rendelke-	
Escompt de cambii cu acoperire hip. —			zésre álló tartalékalap	41372.06
Jelzálogilag biztosított váltószámítás 1152308.27	1968781	56	Fond pentru diferență de curs — Ár-	
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök . . .	1735914	09	folyamkülönbözeti alap	5290.64
Obligațiuni cu cavenți — Kezességi kötvények . . .	48736	63	Fond pentru amortizarea edificiului —	
Debitori în Cont-curent — Folyó számla adósok . . .	24500	—	Házleirási alap	5000.—
Efecte — Értékpapírok	227798	40	Fondul Consorțiului de ajutor și consum — Se-	
Bon în Giro-conto și la alte bănci — Giro-számla			gélyezési és fogyasztási szövetkezet alapja	6764
és követelések más pénzüzeteknél	23255	43	Depuneri — Betétek	2594595
Imobile: casa institutului — intézeti ház	64855	83	Reescompt — Visszszámítás	740386
Realități — Ingatlanok	106582	58	Imprumuturi hipotecare cedate — Engedményezett	
Expozituri — Kirendeltségek: Vrány, Varadia, Ra-			jelzálogkölcsönök	67028
kasdia, Vrániucz, Székás, Jám, Mercsina, Berlistye,			Interese anticipate — Előlegezett kamatok	34206
Nikolincz, Gerlistye	11615	73	Dare după interese depuneri — Betéti kamatadó . . .	5925
Interese reescompt anticipate și după imprumuturi			Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	208
hipotecare cedate — Visszszámítási és enged-			Diverși creditorii — Különféle hitelezők	736
ményezett jelzálogkölcsön átmeneti kamat	11194	67	Profit curat — Tiszta nyereség	68833
Interese efecte restante — Hátralékos értékpapirkamat	1529	10		
Diverși debitori și interese restante — Különféle				
adósok és hátralékos kamat	67198	67		
Mobilier după amortizare — Felszerelvények leírás				
után	2600	—		
	4406611	09		4406611 09

Debit — Tartozik	Profit și Perdere — Nyereség és veszteség		Credit — Követel	
Interese depuneri — Betéti kamatok	118118	09	Interese escompt — Váltószámítási kamatok . . .	143284
Interese reescompt — Visszszámítási kamatok . . .	31036	92	Interese hipotecare — Jelzálogkölcsön kamatok . . .	130797
Interese impr. hip. cedate — Engedm. jelzálogkölcsön			Interese după obligațiuni cu cavenți — Kezességi	
kamatok	3924	55	kötvénykölcsön kamatok	2399
Salare — Fizetések	23168	36	Interese efecte — Értékpapir kamatok	9755
Relut de cortel — Lakpénz	2926	67	Interese cont-curent — Folyó számla kamatok	346
Spese de birou, porto, competențe de timbre, pre-			Venite dela imobile — Ingatlanok jövedelme	3859
numerațiuni și alte spese — Irodai költségek, portódij,			Diverse venite — Különféle jövedelmek	1285
bélyegilletékek, előfizetése és különféle költségek	11856	26		
Dare directă, comunală etc. — Állami,				
községi stb. adó	16763.27			
Dare după interese depuneri — Betéti				
kamatadó	11812.48	28575		
Chirie — Lakbér	3000	—		
Amortizare de mobilier — Felszerelvények leírása . .	288	86		
Profit net — Tiszta nyereség	68833	48		
	291728	94		291728 94

Ilie Trăilă
director. — igazgató.

Oravița, 31 Decembre 1911.

Ion Perian
șefcontabil. — főkönyvelő.

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:

Alex. P. Popoviciu **Victor Poruțlu** **Petru Bernaz** **Iosif Nedici** **Dr. Petru Cornean** **Dr. Ion Nedelcu**
Ion Maran **Dr. Mihaï Groșian** **Dr. Ion Mangiuca** **Simeon Vițan**

Conturile prezente confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte. — Jelen számlákat a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyeseknek találtuk.

INSPECȚIUNEA: — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Ion E. Țieranu **Iuliu Roșiu** **Gheorghe Jianu** **Nicolae Beloane** **Iacob Botoș**
președinte. — elnök. **Gheorghe Dragoescu** **Gheorghe Lipovan**

Tiparul Tipografiei „Progresul“ societate pe acții, Oravița.